

paper de vidre

segona època **contes**

EIDER RODRIGUEZ

25 Setembre 2019

Eider Rodríguez (Errenteria, 1977) és escriptora, periodista i guionista. Ha estat editora en basc de l'editorial Txalaparta i avui dia treballa com a professora al Departament de Llengua i Literatura de la Universitat del País Basc. L'any 2018 va obtenir el premi Euskadi de Plata, atorgat pels llibreters de Guipúscoa, per *Un cor massa gran*, i juntament amb l'il·lustrador Julen Ribas el premi Euskadi de literatura infantil i juvenil pel còmic *Santa familia* (Euskal Herriko Ikastolak, 2017). Amb el llibre *Katu jendea* (Elkar, 2010) va obtenir la beca de creació literària Igitza per a escriptors novells, una de les més importants del País Basc, i el premi Zazpi Kale de la Fira del Llibre de Bilbao (2011). Considerada una de les escriptores més impactants de les lletres basques, ha desenvolupat gran part de la seva carrera en aquesta llengua i actualment viu a Hendaia.

Paisatges

No hi havies tornat des que la senyora Iriart s'havia jubilat, i ara la substituïa la senyora Pommadere, que semblava encara més gran. Et va demanar que seguessis. Damunt la taula, hi tenia un escarabat cobert de resina perquè els papers no li volessin, tot i que a l'habitació no hi havia finestres.

—Té cap pregunta?

—Només vull saber si està tot bé. Fa tres o quatre anys que no passo la revisió.

—L'hi tornaré a preguntar per si de cas: hi ha res que em vulgui preguntar?

El seu to era amable, però tot i això et vas enfadar.

—Aleshores, tregui's la roba i començarem.

Vas representar el teu paper de dona de mitjana edat quan vas deixar el vestit i les mitges ben posades al respallar de la cadira, quan vas plegar els sostenidors per la meitat guardant les tires a la part de dintre, quan vas formar un petit quadrat amb les calces. Com sempre que te les treïes davant d'algú, vas trobar que les botes eren massa velles i les vas amagar rere el vestit.

Només d'acostar-te a la llitera, vas començar a tremolar. La senyora Pommadere, amb les mans ossudes damunt els teus genolls, va deixar anar una rialleta mentre tancava els ulls, que els anys havien cobert de gasoil. Cada cop que t'avgonyeixes, et tornes infantil, sempre.

—Li agrada la feina?

—Segons els dies.

—No és segons les pacients?

—Segons els dies. Aixequi els braços, sisplau.

—Deu tenir molts fills.

—No.

—Dos?

—Cap.

Et va palpar les aixelles i els pits dibuixant cercles amb la punta dels dits. Després, va trencar l'emboïllat del preservatiu amb les dents i el va fer servir per cobrir la sonda. La senyora Pommadere et va prémer els genolls per convidar-te a obrir les cames, i tot i això et va haver d'acariciar, et va haver de mirar durant uns segons amb el cap inclinat a un costat perquè col·laboresis.

—No m'agrada que em mirin per dins, quan no ho faig ni jo mateixa. Ho sento.

Tanques els ulls amb molta força i veus plomes de paó. No va aconseguir ficar la sonda fins al tercer intent.

—Ho sento.

Era fosc, al monitor no es veia gairebé res. Tot d'una, va ser com si comencés a nevar, una neu que tremolava cada vegada que la sonda ensopegava amb les teves parets interiors, d'una manera que semblava obstinada per part de la senyora Pommadere. T'agradaria saber com ets per dins.

Et va mirar per damunt de les ulleres. Li brillaven els ulls.

—No sent res?

—No.

—Les hemorràgies són normals o més aviat abundants?

Va girar el monitor cap a tu perquè ho poguessis veure bé. Sense parar de moure l'aparell d'una banda a l'altra. En un racó de la part negra, va assenyalar una massa formada per nerviosos punts blancs, i de cop i volta aquella galàxia et va semblar bonica, hauries volgut quedar-te molta estona observant-la, tota sola.

—Té un mioma força gran. D'uns deu o onze centímetres.

Es va treure els guants i et va demanar que et vestissis. A tu et va semblar que t'estaves posant la roba d'una altra persona. Estava revisant el teu historial quan vas seure davant seu.

—Té trenta-nou anys, no sé quines són les seves intencions, però és recomanable extirpar-lo, ocupa un lloc que no li correspon. Té parella?

—No ho sé.

—Si el vol extirpar?

—Si tinc parella.

—Miri, farem una cosa: el traurem. Li faran una laparoscòpia, és una intervenció relativament senzilla. —Va posar la mà damunt l'escarabat.

Vas desitjar ser com una d'aquelles dones que mantenen la seva malaltia en secret i que viuen fins a l'últim moment repartint amor al seu voltant. Et vas exigir a tu mateixa no dir res a l'Urko, però abans de llançar el tracte ja li estaves trucant.

—No sembla greu —vas dir.

—Fas alguna cosa avui? —va dir ell.

Mai no parlàveu de la possibilitat de tenir un fill, us semblava massa vulgar. I vosaltres éreu diferents, o com a mínim ho intentàveu. No estàveu programats per endavant, renovàveu els vots de manera constant, encara que els dos vots no tenien el mateix valor.

Les hores abans que l'Urko arribés a casa les vas dedicar a flirtejar amb una cançó que estaves component, més per poder deixar la guitarra i el quadern a la vista que no pas perquè tinguessis fe en la cançó. Tot i que era de terra endins, anava vestit de mariner. En públic, et tornaves discreta perquè ell brillés, i mesuraves amb gasiveria els possibles beneficis del teu sacrifici tan bon punt la gent desapareixia.

Va aparèixer amb l'ampolla de vi que cada mes era més barata, i et va assaltar el dubte de si la devaluació tenia a veure amb tu, amb ell o amb la vostra relació. Malgrat tot, encara hi havia petons i els fèieu amb tot el cos.

No va preguntar per la guitarra, ja no ho feia ningú des que vas començar a treballar en menjadors escolars.

—A tu t'agradaria tenir fills?

—La veritat és que no hi he pensat mai —vas respondre suposant que això l'alleujaria, perquè havies respost d'una manera que, secretament, t'havia semblat digna d'orgull.

Vau buidar l'ampolla de vi amb l'ajut d'una mica de pa i formatge mentre escoltàveu *Jukebox* de Cat Power al sofà. Per primera vegada, es va adormir a la teva falda. Et vas sentir estranya i, alhora, útil, i et vas avergonyir de sentir-te així. Vist des d'allà dalt, no hi havia per tant. Com molta gent callada, semblava més interessant del que era en realitat. Li vas acariciar els cabells com fan les dones fèrtils de l'imaginari popular, i ell se't va posar contra el ventre. Després, et va tocar els pits, com si volgués recordar amb qui estava.

Abans de l'operació, li vas dir al cirurgià que t'agradaria guardar el residu galàctic.

—Guardar què?

—El mioma.

—És ben seu. N'hi hauré de robar un trosset, amb el seu permís, per fer una biòpsia, que és el que mana el protocol.

El vol plantar o alguna cosa així?

—Com?

—N'hi ha que ho fan amb la placenta, per això ho pregunto.

Amb aquell «o alguna cosa així», segurament t'havia preguntat si tenies intenció de menjar-te'l, és clar, i també per què havies de carregar, pel simple fet de ser especial, amb les confusions de la gent boja. Després, et van posar la mascareta i vas anar a algun altre lloc, on no hi havia soroll i la temperatura era perfecta i no existia la força de la gravetat. Ho vas voler passar tota sola, no vas voler carregar amb les angúnies de la teva mare, amb el negacionisme de la teva germana, amb la pressa de les teves amigues ni amb el silenci de l'Urko.

Vas tornar a casa el mateix dia. Les ganivetes de les entranyes et feien mal, però et vas alegrar perquè havies plantat cara al dolor i arribat a cotxe per teu propi peu, sense perdre l'estil. Vas deixar el pot al seient del costat i el vas lligar amb el cinturó de seguretat.

A casa, vas fregar bé la peixera del peix que t'havia regalat l'Urko, que, com si fos una metàfora del que eres tu, o del que era ell, o del que era la relació, s'havia mort perquè li havies donat massa menjar. Hi vas buidar el contingut del pot. Una mena de troca de colors va lliscar cap al mateix fons que abans havia tingut pedres blanques i corall, i, abans de tapar-ho amb una tela negra, t'ho vas mirar fixament i et va semblar que hi veies una mena de representació expressionista del que eres tu.

Viure sola i amb poca cobertura als afores d'Hendaia tenia els seus avantatges: podies atribuir a les coordenades geogràfiques la culpa de la teva solitud sense necessitat de lluitar contra cap principi. Estàs sola perquè aquest és l'estil de vida del lloc on vius. I vius al lloc on vius perquè la teva precarietat econòmica no et permet viure sola en cap altre lloc.

Et vas passar els dos dies següents al llit, bevent te i menjant galetes de mantega, endormiscada i, a estones, gargotejant la lletra d'una cançó que volia ser crua i salvatge, però que en realitat era cursi i amable. Eres incaaç de donar-li una mica d'ambient sense parlar de «pluja» i «fllagarses de núvols». Compnies com qui espanta una mosca. Darrerament, no sables ni des d'on cantar, ni a qui. El tercer dia va aparèixer l'Urko amb dos pastissets de xocolata i caramels. T'havies quedat al llit fins aleshores, i vas ensopegar amb la teva feblesa.

—Fas mala cara —va dir ell.

Et vas enfadar, i vas sentir un cert plaer no cedint i conservant l'amor propi mentre ell intentava compensar la seva ficada de pota.

—M'agradaria enamorar-me d'un sord —vas dir finalment—. A tu no?

—Per què?

—Enamorar-me i follar, vull dir. No t'ho sabria explicar, però només parlarien els nostres cossos, sense trampes—vas dir imitant el llenguatge de signes.

—Els sordmuts de sempre? —va dir, mentre es treia del queixal un tros de pastisset.

—No són muts. No ho entens.

—En vaig conèixer un, el fill de la bugaderia de sota casa. Fins i tot dua tatuatges.

—Què vol dir «fins i tot»?

No us podíeu enfadar. També hi havia això. Mai no ho havieu arribat a formular explícitament, però us semblava de mal gust. En tot cas, un es *noenfadava* més que l'altre.

Aquella seria la primera vegada que anava a casa teva i no passava la nit amb tu. Quan us vau acomiadar, la tenia dura.

Quan vas enretirar la tela, vas veure el nus de carn enganxat a la paret de la peixera, el fons estava ben net. Vas estudiar a la llum del flexo aquella part de tu que havies abocat amb pressa i sense parar-hi prou atenció, pensant que hi devia haver alguna explicació física per a allò. A més de tota la gamma de vermells, rosats, morats i blancs, hi vas trobar una munió de textures, des de les més gelatinoses fins a aquelles que s'acostaven més a la de la pell humana, i vas començar a admirar la forma estilitzada i equilibrada d'allò que al començament t'havia semblat només un manyoc.

Obeint un impuls interior, ho vas cobrir respectuosament i ho vas dipositar al racó on s'unien el sostre i el terra.

Si vols preguntar alguna cosa, ara és el moment.

L'endemà, vas trucar a la feina per dir que t'havien allargat la baixa fins dilluns. Et vas acostar a la peixera, li vas acariciar la panxa, vas allisar la tela amb delicadesa. I vas posar la gorra de llana i l'anorac i vas anar cap a la platja. Tot i que encara et feia mal, caminar l'aniria bé i era una activitat que sempre havia tingut la virtut de posar ordre a la teva mecànica interior. Notar el fred et donava forces per lluitar per tu mateixa. A la platja, no hi havia gaire gent i una pluja grisa i fina ho dominava tot. Al darrere de l'antic casino, hi havia un grup d'unes deu persones que eren a tocar de l'aigua i t'hi vas acostar. Fins que et vas incorporar al grup, no vas descobrir què passava: hi havia un dofi avarat, agitant la cua, i una parella amb aspecte de pagedos que intentaven ajudar-lo i que, tot i que s'havien arromangat els pantalons, anaven xops. Els altres només tafanejaven, i, entre ells, hi havia la senyora Pommadere, agafada del braç d'un home que cridava l'atenció perquè era molt més jove que ella, a dos o tres metres del dofi, com jugant amb les onades, observant la parella, però amb compte de no moular-se. El dofi els mirava com somrient amb els seus ulls de porc. La parella de pagedos, que semblaven marit i muller, cridaven «Una, dos i tres!» empenyien el dofi, però, quan semblava que s'allunyava, una nova onada el tornava a arrossegar i tots, tu entre ells, us lamentàveu. Al final, ho van aconseguir. Una empenta més enèrgica i el corrent a favor el van ajudar a tornar al mar. Vau mirar com s'allunyava, fixant-vos en l'aleta, que, a cada metre que avançava, semblava més dreta. El matrimoni va sortir de l'aigua culpant-se l'un a l'altre per no haver-lo salvat abans. Els altres vau aplaudir i vau començar a dispersar-vos sota una pluja cada cop més intensa. Vas aixecar la mà per saludar la senyora Pommadere, però ella no se'n va adonar.

Vas tornar a casa amb noves forces. Vas posar la peixera al costat de la finestra i vas treure la tela. Continuava al mateix lloc, potser més arronsat, com una remolaxa treta de la terra. A la llum del dia, els seus colors et van semblar encara més bonics, més blavencs. Vas tornar la peixera al seu racó, orgullosa. Vas llegir com si estiguessin escrits en una altra llengua els missatges que t'havia enviat l'Urko durant l'última hora; l'últim deia: «Deixa't estimar encara que no sàpigues cap a on et duus». No tenies ni idea de què volia dir amb allò.

Cada dues o tres hores, t'acostaves a la peixera. No hi havia dubte: estava minvant, i a l'epicentre de la massa hi havia alguna cosa més, alguna cosa més fosca. Encara no sables si no ho sables o ho feies veure.

Dilluns vas tornar a trucar a la feina per dir que t'havien allargat la baixa, i vas superar amb un parell de mentidetes unes objeccions pràctiques que abans t'haurien paralitzat i que ara et semblaven irrelevantes. Calculaves que podries sobreviure ben bé dos mesos menjant les conserves i els llegums que tenies al rebost. Començaries a sortir a passejar pel barri havent sopat. No hi havia fanals, i era tan fosc que no et veies ni a tu mateixa, però et senties prou lliure per caminar sola en la foscor.

Allò estava cobert per una membrana transparent i al mig hi havia un líquid blanquinós, res més. Vas descobrir que es bellugava una mica, que la membrana no resistiria gaire abans d'esquinçar-se. La trucada de l'administrativa de la Pommadere et va agafar per sorpresa. Tenies hora per a la revisió i trucava per preguntar-te si eres a prop. Vas respondre que hi series al cap de deu minuts i, quan vas sentir la teva pròpia veu, et vas adonar que feia molt de temps que no parlaves amb ningú.

Vau encaixar mentre et preguntava si tot anava bé. Vas respondre que sí sense saber si la pregunta tenia algun doble sentit, i et vas recollir els cabells en un monyo alt de la manera més elegant que vas poder.

—Dolors?

—Cap ni un.

—Pèrdues de sang?

—Tampoc.

—Fem-hi un cop d'ull doncs.

—La vaig veure a la platja —vas comentar mentre et treies la roba.

—Ah, sí?

—El dia del dofi.

—Vostè també hi era? Pobret. Estiri's.

Vas respirar fondo i vas expulsar l'aire com si diguessis una canya entre els llavis. La sonda et va escometre i, quan va aconseguir penetrar-te, et va semblar veure una llusor victoriosa en la mirada de la Pommadere.

—El meu company em va explicar que es queden avarats perquè volen morir. Es veu que és l'única espècie animal que sap suïcidar-se. —Es va ajustar les ulleres amb el canell deixant les genives a la vista—. És curiós.

I tu vas mirar el monitor amb un lleu somriure.

—És biòleg?

—No, és disset anys més jove.

Una tempesta de neu. Una supemova. Un volcà filmat amb infrarojos.

—El tenia en aquesta paret, ho veu? I ara, està neta. Però, en canvi, miri aquí: abans no hi havia res i ara, fixi's... n'hi ha un altre, no entenc com pot ser. No és tan gran com l'anterior, però tampoc no és petit.

—No tinc cap pregunta.

—Millor, perquè jo no tinc respostes.

No hi havia dubte: passaria aquella mateixa nit. Vas anar fins a la frontera per comprar una ampolla de Remelluri. Vas omplir un bol amb anacards i vas posar la peixera damunt la taula de la sala d'estar, disposada a fer guàrdia tota la nit.

Ja no era ni la quarta part del que havia estat. Gairebé ja no hi havia líquid entre la membrana i la part negra, que per primera vegada es començava a definir. El seu moviment era cada cop més espasmòdic i, a mitja nit, la membrana es va esquinçar. Per aquella petita esclera en va sortir una part d'aquella cosa negra, un apèndix ossut d'uns tres o quatre centímetres, una ala que, un cop estesa, triplicava la seva mida. Poc després, un caparró pelut va sortir pel forat amb un xiscle breu i metàl·lic i desplegant unes petites orelles triangulars. Va apartar la membrana amb el morro i es va

estirar, com per desensopir-se, agafant-se amb les petites peülles a la vora de la peixera. Després, va agitar les ales i es va quedar suspès en l'aire davant teu durant un segon. Tu vas contemplar l'espectacle amb els ulls plens de llàgrimes, comprenent que hi ha felicitats que no es poden compartir.

Vas acariciar-li el cap amb el dit índex, donant-li permís per marxar. Va sortir per la xemeneia, i el vas veure per la finestra, allunyant-se sota la pluja enmig de fllagarses de núvols.

Traducció de Pau Joan Hernández

Avançament editorial gentilesa d'Edicions del Periscopi

Comparteix això:

[Twitter](#) [Facebook](#) [Correu electrònic](#) [Imprimeix](#) [LinkedIn](#)

Relacionats

Uxue Apaolaza
A "L'avançat"

Xènia Dyakonova
A "El traduir"

Iban Zaldúa
A "L'inedit"

Categoria : [L'avançat](#)

Etiquetes : [Eider Rodriguez](#), [Joan Pau Hernández](#)

← [Vladimir Nabókov](#)

[Angela Gómez](#) →